

O MYCYCLU

Vladimir Markovič je po lastnih besedah izrazil tehnokrat

Všoli so nas učili, da pomeni beseda revolucija hitro, pogosto tudi nasilno zamenjavo oblasti. Tako je v družbi, na tehničnem področju pa bi težko rekli za ljudi, ki so odgovorni za takšne revolucije, revolucionarji; ponavadi jim pravimo izumitelji.

Koliko je bil ta poklic v preteklosti pri nas spoštovan, vedo le izumitelji sami, dejstvo pa je, da besede izumitelj v starem leksikonu Cankarjeve založbe ne najdemo. Zato pa ta isti leksikon pojasnjuje besedo, do katere smo prišli v pogovoru z izumiteljem Vladimирjem Markovičem in ki jo sam pogosto s spoštovanjem omenja. To je tehnokratizem — pojmovanje, ki zanemara družbene, moralne in politične razsežnosti družbenih pojavov in vidi povsod le tehnične probleme, ki jih je treba najracionalneje rešiti.

Izumi

Markovič je po lastnih besedah izrazil tehnokrat in meni, da bi potrebovali v Sloveniji vsaj deset let tehnokracije, da bi se naučili reda. Sam se je tega učil v številnih državah, v katerih je živel, si nabiral znanje, izkušnje in predvsem izumljal. Celo desetletje je bil izumitelj v svobodnem poklicu, lani pa je zaradi težav z menedžerji ustanovil lastno podjetje — Bora vrtalne naprave, d.o.o. Od svojega 14. leta, ko je nastal njegov prvi izum, do danes je prijavil 49 patentov, od katerih jih je 28 še veljavnih. Patente je prijavljal na področjih vodnih in zračnih turbin, tehnologij za čiščenje vode z agresivnim mikrozračenjem, na področju električnih in vrtalnih naprav itn.

»Leta in leta so nas vzgajali, da nihče,

Za ta invalidski voziček je Vladimir Markovič v Bruslju na Eureka '92 prejel zlato medaljo (posnetek je bil narejen na razstavnem paviljonu Slovenije, pri slabi svetlobi — od tod slabša kvaliteta posnetka). Voziček premikamo tako, da izmenično od sebe odrivamo pogonske vzvode na levi in desni strani.

razen družbeno pooblaščenih, ne sme biti pametnejši od drugih. Na izumitelje so vedno gledali kot na posebneže, ne pa kot na ustvarjalce na svojem, to je tehničnem področju. Enako na primer pesniki ustvarjajo na svojem področju, pa jih zato nihče ne gleda postrani. Od vseh realsocialističnih držav je samo nekdanja Sovjetska zveza skrbela za svoje izumitelje, pa še ta le v primeru, če so delali v interesu države in ne družbe,« pravi Vladimir Markovič.

Nekatere stvari so se v zadnjih letih gotovo spremenile na boljše, še vedno pa je marsikje čutiti pridih preteklosti.

***Doslej je prijavil 49
patentov, od katerih je
28 še veljavnih***

Tako je med drugim sodeloval tudi v komisiji ministrstva za znanost in tehnologijo, ki je oblikovala zakon o industrijski lastnini, ki ima po njegovem mnenju kar nekaj pomanjkljivosti. »Za moje delo je poniževalno, da se lahko pri nas pridobi patent brez preverjanja; edina država, v kateri je to še mogoče, je Belgija, vendar so tam povsem drugačni, predvsem tradicionalni vzroki za to. Poniževalno je tudi, da v Sloveniji ne poznamo tako imenovanih uporabnih modelov, kot so to uredili v Nemčiji. V bistvu bi inovativno vrednost več kot 99 odstotkov v Sloveniji prijavljenih patentov v Nemčiji opredelili kot uporabni model.«

Med šestimi na svetu

Vladimir Markovič že dolgo velja za strokovnjaka na področju strojev za vrтанje, kjer ima prijavljenih 28 patentov. Po vsem svetu je na tem področju kar 13

tisoč patentov. Bistvena prednost teh naprav je, da lahko vrtajo horizontalno pod površino, tako da se s tem izognemo nepotrebnemu prekopavanju cest, kar pri nas še vse pre pogosto počnemo. Vzrok za to so po njegovem tudi samovolja in prevelike pristojnosti cestnih podjetij. Prednosti naprav so v tujini že dobro spoznali, saj je samo v Nemčiji v uporabi okoli 34 000 teh naprav. V Sloveniji in na Hrvaškem trenutno uporabljajo skupaj 85 naprav, v zadnjih devetih letih pa so z njimi privarčevali za tri metre široko asfaltno cesto od Ljubljane do Zagreba. Sicer pa te naprave na vsem svetu izdeluje, poleg njegovega, le še pet podjetij.

Poleg vrtalnih naprav pa je Markovič zagotovo najbolj znan po Mycyclu. To je dvokolo z drugačnim pogonskim sistemom, brez verige in zobnikov. Glavna prednost njegovega izuma je neprimer- no večja pridobljena moč pri enakem naporu kot pri klasičnem pogonu, če-

***V Sloveniji
bi potrebovali vsaj deset let
tebnokracije.***

prav je izkoristek pri določenih voznih režimih lahko tudi popolnoma enak. Uporaba novega pogona ni omejena zgolj na dvokolesa, ampak pride v poštev tudi pri invalidskih vozičkih, rolgah, skirojih in drugod.

Projekt Mycycle je razen po problemski plati zanj zanimiv in pomemben tudi s finančne strani in ima vse možnosti, da postane velika finančna uspešnica. To je hkrati tudi njegov prvi izum, ki bo namenjen širši uporabi, saj je doslej delal skoraj izključno maloserijske izdelke. Ves projekt bo po njegovem zanj končan do pomladi. Januarja bo namreč na sejmu izumov v New Yorku predstavil kolo, opremljeno s povsem drugačnim menjalnikom, ki bo na tehničnem področju prav tako velika novost. Do takrat pa ostajata omenjena izuma zaradi strogih pogojev za sodelovanje na obeh razstavah skrivnost in ju ne moremo podrobneje predstaviti.

Primož Kaučič

IDEJE